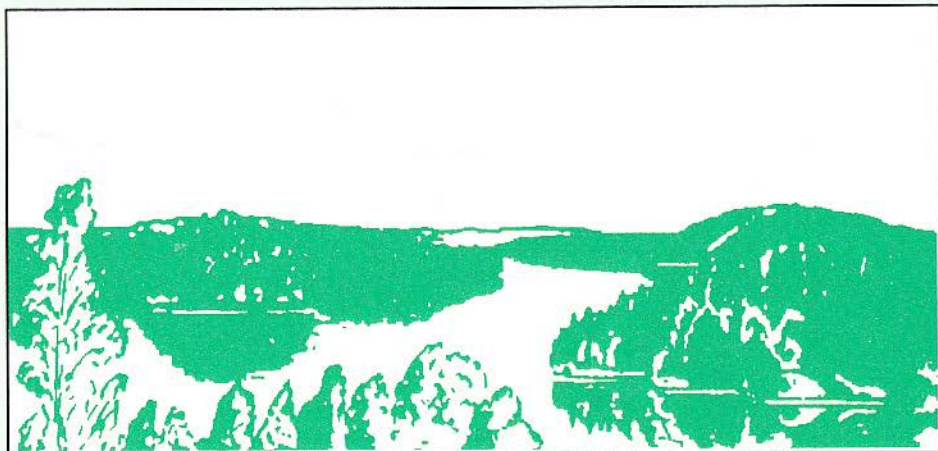

BOTVIDSBYGDEN

NR 1

APRIL 2008

Valborgsfirande i Dalarna

I Floda i Dalarna firas Valborgsmässan på ett säregt sätt. Den är värd ett kort referat. Tidigt på valborgsmässoaftonens morgon springer grupper av barn omkring i gårdarna och skramlar med koskällor. De kallas "valborrar", och de håller på så till eftermiddagen då den äldre årsklassen barn tar vid. Det gäller nu att skaffa hem bränsle till bålet. Förr var det mest överblivet ris från lövkärvarna och annat som samlades upp. Redan tidigt i april är de äldre skolbarnen ute på hyggerna i skogen och släpar fram ris.

Närmare själva festkvällen kommer de äldre pojkarna och hjälper till och bönderna kommer med häst och vagn för att köra hem riset. Elden tänds inte förrän efter skymningen, ofta sedan en flamma stigit från skyn från en annan by. Vid elden rör sig då underliga, maskerade figurer med allehanda upptåg och djärvheter. Det var stämning och spänning i de maskerade upptåg och en tävlan om vem som var bästa "valborre", roligast och bäst förklädd. Det var förenat med anseende i bygden och det fanns de, som hade rykte om sig att ha varit utmärkta valborrar i flera år i följd.

De små "valborrarna" springer omkring i byn med sina skällor. Floda i Dalarna år 1936.

Botkyrka Hembygdsgilles styrelse 2008. Fr. vänster: Märta Eriksson, Arne Mattsson, Christina Lindé, Åke Palm, Conny Sundqvist, Ingrid Avelin, och Lars Ax.

Årsmöte på Trädgårdstopp

MÅNDAGEN DEN 18 FEBRUARI 2007 hade Gillet årsmöte. Det var ca 30 medlemmar som hade hörsammat inbjudan. Till ordförande för mötet valdes Hans Caroll och till sekreterare valdes Christina Lindé, följt av parentation över avlidna medlemmar under året. Därefter vidtog val av styrelse och övriga funktionärer. Till ny ledamot efter Birger Sjöberg, som av sagt sig valdes Christina Lindé. Innan årsmötet avslutades avtackades de avgående styrelse- och kommittéfunktionärerna. Därefter överlämnades en penninggåva avsedd för renoveringen av torpet Trädgårdstopp samt en vas av Tullinge Fastighetsägarförening. Årsmötet avslutades med kaffe och prinsessstårter. En förteckning över de valda styrelse- och kommittéfunktionärerna finns som bilaga till Botvidsbygden.

BOTVIDSBYGDEN

TIDSKRIFT FÖR BOTKYRKA HEMBYGDSGILLES MEDLEMMAR

ANSVARIG UTGIVARE: Ingrid Avelin, Tel. 08-771 15 12

REDAKTION: Arne Mattsson, Tel/Fax 08-530 371 16

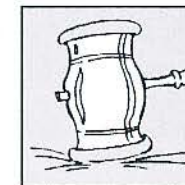
Edi Marhold, Tel. 08-778 29 45

TRYCK: Typografiska Ateljén AB, Tumba

Sista manusdag för bidrag till nr 2 2008 är den 18 sep. 2008.

INGRID AVELIN, ordförande

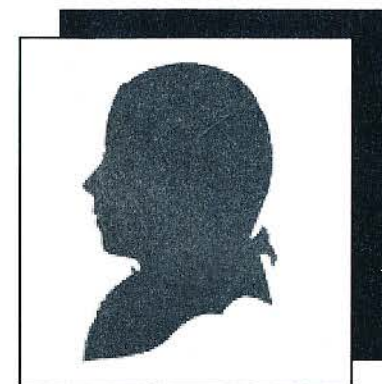
Ur en gammal bok...

Nu har de inskannade bilderna från Tullinge och Tumba visats igen. I mars kunde man se dem på biblioteken i Tullinge och Tumba och att intresse hos allmänheten finns visar besöks-siffrorna på.

- Bilder av annat slag stötte jag på då jag bläddrade i boken "Meddelanden från Nordiska Museet 1897 utgivna av Artur Hazelius", och kom till ett kapitel med rubriken "Silhuetter" av Carl Palm.

Tandläkaren O. Reuterswärd, bosatt i Boston, hade lämnat dessa silhuetter till Nordiska Museet. "Upptäckten av silhuetterna skedde i nämnda stad. De fanns nämligen uti en lönnlåda, tillhörande ett från Sverige kommet kabinettskåp från 1600-talet. De under dessa egendomliga omständigheter åter hitkomna porträtten äro förfärdigade omkring 1760-1780. Samtliga äro bröstbilder, de flesta utskurna i hvitt, några i svärtadt papper. Vanligen äro så väl den utskurna bilden som det motsvarande negativet bevarade. Tidpunkten för silhuetternas bestämmande bestämmes dels genom de å de samma påtecknade namnen, dels genom de karakteristiska hårklädslarna. En 5-årig fröken Wrangel af Sausis har enligt den å silhuetten angifna blifvit porträtterad år 1772. Hvem silhuetören vet vi dock ej".

Charlotta Wrangel 1767-1848

Ett annat kapitel i boken behandlar Skansens zoologiska trädgård år 1897. Här kan man läsa om många djur och deras öden. "Idisslare funnos i 8 arter, bland hvilka först må nämnas den 1896 till Skansen öfverlämnade älgkalfven, som nu betydligt tilltagit i storlek och hvars hufvud under sommaren kröntes af tvänne raka, enspetsade horn. Under den varma årstiden har han flere gånger ledts ned till Djurgårdsbrunnsviken, där han fått taga sig ett uppfriskande bad. Ett särskildt önskemål för den zoologiska trädgården vore att nu ock få en kvigkalf af denna djurart".

Forts. på sid. 7

Julgransplundring på Trädgårdstorp

Julgransplundringen skedde detta år dagen före Septuagesima. Lokalen var dukad på ett trevligt sätt med bordsöar med 10 gäster vid varje, vilket gjorde att man fick en bättre kontakt med flera på en gång. Bordsplaceringen var "slumpartad" genom utdelning av kort som parade ihop gästerna. "Plundringen" gick i barnens tecken genom en tipsrunda med frågor om barnsagor m.m. Det var ett konststycke att besvara frågor, mingla, dricka glögg och äta pepparkaka samtidigt. De som lyckades bäst med alla rätt var Birgitta W och Conny.

Det närmaste barnkalasmat som arrangörerna lyckades (bra) med var tortillas med köttfärs, grönsaker och flera såser. Desserten bestod av marängswiss med chokladsås.

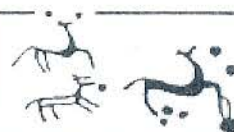
Till kaffet och kakan fick vi underhållning av Kerstin A och Karin W som sjöng roliga bordsvisor. Vi fick ett bejublat framträdande av Arne E och Karin W som spelade och sjöng "Anders och Brita". Första gången de uppträdde med den sången var för 50 år sedan.

Vi är privilegierade när det gäller musik i gillet, då vi har Enar, Arne, Kerstin och Karin som underhåller och står för dansmusiken.

Torbjörn Palm ledde jullekarna med bravur. Ett stort tack till festkommittén som arrangerat julgransplundringen och alla andra fester under åren. □

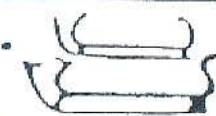

Vad vore en julgransplundring utan godispåse.

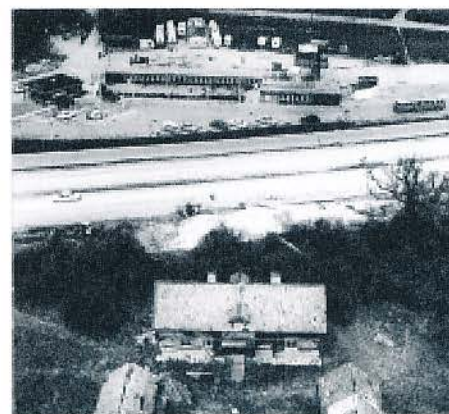

ARKEOLOGI

Aktuell arkeologi i Botkyrka
Text: Sven-Gunnar Broström

En av de många gårdar som fanns i Botkyrka redan för över 1000 år sedan är Kumla. Den låg söder om väg E4/E20 strax väster om Hallunda trafikplats. Gårdens sista byggnader revs på 1960-talet. Tills nu är det husgrunderna och ett stort syrenbuskage som vittnar om den forna gården. Snart är även dessa sista rester borta och ersatta av BAUHAUS stora tillbyggnad med drive-in för bilburna kunder. För att kunna få bygglov till detta måste man först låta arkeologer undersöka de fornlämningar som finns på den blivande bygplatsen. Det som tidigare registrerats här är den gamla bytomten samt ett gravfält med ett 10-tal gravhögar. Området förundersöktes av arkeologer förra året och man fick då en viss uppfattning av gårdens historia.

Flygfoto från 1960-talet med Kumla gård i förgrunden strax innan rivningen. På andra sidan motorvägen ser man Botkyrka motell som numera också är rivet. Foto: Riksantikvarieämbetet.

Om vi börjar med gravfältet så fann man nu ett 20-tal gravar mot tidigare 10 kända. På grund närheten till den senare bebyggelsen är många gravar skadade och omrörda. Gravtyperna visar att de kan dateras till olika delar av järnåldern. (ca 1500 år gamla) Fynden visar också att samtliga troligen är brandgravar d.v.s de innehåller brända ben från den dödes kremering. På den intilliggande bytomten fann man en tidigare okänd gravhögg som av formen att döma bör vara en yngre typ.

Vid förundersökningen av bytomten fann man huslämningar av olika typer. Totalt fann man 13 säkra husgrunder. De äldsta dateringarna var härdar och stolphål som C14-daterats till vikingatid. Arkeologerna tolkar det till att Kumla varit kontinuerligt bebyggt från vikingatid (ca år 1000) och ända fram till 1960-talet då de sista husen revs. I skrift nämns Kumla första gången 1331 då gården ingick i S:t Botvids prebende tillhörande Strängnäs domkyrka. Gårdens namn, Kumla, kan också härstamma från förhistorisk tid. Kumla är ett ganska vanligt namn som brukar tolkas som gården på kullen eller höjden.

Under maj och juni nu i år kommer arkeologer från Riksantikvarieämbetet UV-mitt att slutundersöka området. Det innebär undersökning av alla gravar för att kunna datera dessa exaktare. Dessutom undersökning av delar av bytomten för att säkrare kunna se hur gården utvecklats under de 1000 år den varit bebyggd. Man väntar sig inga fynd utöver sådana som brukar finnas på sådana här platser. Däremot kommer man att ta olika prover som hjälper arkeologerna i sina tolkningar av platsen. □

Bild- och filmträff från Italienresan

Lördagen den 9 februari kl. 16.00 samlades vi för att minnas, titta på foton och filmer, äta, dansa och sjunga.

Vi hälsades välkomna med en drink och ett stort bord med fotoalbum, som fångade allas uppmärksamhet under den första timmen. Här gällde det att ligga i. Det fanns otroligt många bilder.

Därefter bänkade vi oss framför filmduken. Apparaten skötes av Hans Caroll, som hade sammanställt alla filmer och foton från resan. Efter bara lite krångel kom det hela igång och vi fick återuppleva vår härliga septembervecka; Roland och Giuliana, alla glada "högerhänder", paraden genom staden i våra fina dräkter, vändan inför den första uppvisningen i kyrkan, de ömma fötterna efter den sista, på det sneda lilla torget i Ornaro, alla roliga utflykter.

Efter filmvisningen serverades en 3-rätters italieninspirerad middag:

Förrätt: Prosciutto med mozzarella och tomat, salami och oliver.

Varmrätt: En underbar kycklinggryta med ris och grönsaker.

Dessert: En ljuvlig pannacotta. Kaffe och en god italiensk skorpa. Många bad om receptet... Vår orkester under resan, Enar, Lennart, Kerstin, Karin och Anita förstärktes under kvällen med Arne Eriksson och Bo Lindström, som skulle ha varit med på resan men fick förhinder. Ett sånghäfte fanns det och vi sjöng allsång. Karin sjöng, som bara hon kan, om sin lille Söderlund. Kerstin sjöng några mer eller mindre rumsrena visor. Ingrid hade diktat en visa om vår resa på melodin Mors lilla Olle och den sjöng vi tillsammans. Och vad

gjorde vi mera? Ja, vi dansade förstås. Fjällnäs gick som på räls, Landskrona, Skotsk kadrilj och många andra.

Som "godispåse" med oss hem fick vi dagboken, som vi hjälpts åt att plita ihop under resan, nu redigerad och layoutad av Roland Wester och Arne Mattsson som ombesörjde tryckningen, samt två CD-skivor med mängder av filmer och foton, så att vi hemma i lugn och ro kan återuppleva vår Italienvecka.

Särskilt tacksam för dessa båda CD-skivor är undertecknad, som med en ny kamera av misstag hade filmat istället för att fotografera. Det blev många skor, gatstenar och väskor inspelade istället för foton.

Siv och Hasse tackade arrangörerna, Ingrid, Sonia och Enar, Britt och Conny och överlämnade korgar med smått och gott i som tack för en fantastisk kväll. □

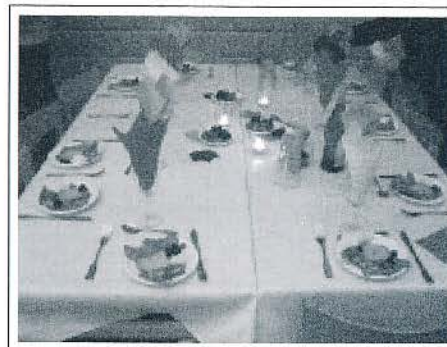
Vid pennan: Asta Lindgren

Receptet på Pannacotta.

Till 4 personer
1st gelatinblad
3dl vispgrädde
3msk socker
3 hela stjärnanis eller 1st vaniljstång

Blötlägg gelatinbladet i kallt vatten. Koka upp vispgrädde och socker och stjärnanis. Lägg på lock och ta bort kastrullen ifrån plattan låt stå i 10 min. Koka upp grädden igen. Krama ur vatten ifrån gelatinbladen och rör ner det i vispgrädden. Häll upp i 4st portionsskålar. Sätt in i kylskåp i minst 3 timmar tills det har tjocknat.

Ordförande... forts. från sid. 3.

Bildsvep från Italienträffen den 9 februari. Överst: Förrätten. Mitten: Ann-Mari Asterhag i sångartagen. Nedan: Ingrid, Sonia och Enar, Britt och Conny fick lite smått och gott som tack för en fantastisk kväll.

"Duffoglarna företrädde af 3 arter, bland hvilka den vanliga tamdufvan, förekommit i flere raser. En vanlig tamdufva lyckades inkomma i tjäderburen, hvarest hon knöt ett fast vänskapsband med den stora tjädertuppen. Flere försök som gjordes att återflytta henne till dufslaget, misslyckades: efter några minuter hade hon flugit tillbaka. Sittande på en gren tätt utanför burens galler uttalade hon under högljudt kuttrande sin längtan att åter få inkomma i sin fristad. För tjädern syntes detta vara angeläget, och då burens dörr slutligen öppnades för henne, visade båda den största tillfredsställelse".

"Vadarnas ordning har förefunnits i 8 arter. Bland hithörande märkligare gåfvor må nämnas en hvit stork, som infångats på ett fartyg i Nordsjön och skänktes till Skansen af konsul C.O.G. Winter i Karlskrona. Vidare må nämnas 2 tranor, en häger samt en ängsknarr. I början af maj lade en trana två ägg, hvilka efter ungefär en månads rufning kläcktes. Egendomligt nog uppstod missämja mellan de små ungarna, hvarför den ena jämte en af föräldrarna måste afskiljas".

Det här var episoder för mer än hundra år sedan. Hur skulle det se ut om man idag ledde ned en älg till vattnet?

Vi kan nu i Gillet återanknyta till denna tid eller även längre tillbaka då vi invändigt skall renovera Trädgårdstorp. Utvändigt är det så gott som klart. Det gamla torpet har motstått "tidens tand" ganska bra. En del av bottensyllarna är just utbytta. Nu återstår en del arbete som vi själva skall utföra.

Det finns ständigt arbete på Trädgårdstorp och snart börjar vårarbetet - för den "rikliga våren" våren kommer väl kanske någon gång? □

HÅGELBY GÅRD - 147 43 TUMBA

Lunch
Söndagar
Festvåning
Catering

Tel: 08-530 378 87 alt

08-530 624 03

E-post: info@hagelbyhus.se

Hemsida: www.hagelbyhus.se

VÄLKOMNA!

Bert Ek - Thomas Bjurholm

**EV REKLAM &
SPORT AB**

Erik Vehmas

Sadelmakarvägen 11A

Box 529, 146 33 Tullinge

Telefon 08-778 53 21

Telefax 08-778 53 25

E-mail: info@reklamochsport.se

GYNNA VÅRA ANNONSÖRER

Inspirationsdag!

Hälsa & Näring - Hudvård - Make up - Massage

Lördagen den 12 april kl. 11-14

är Du varmt välkommen till

Trädgårdstorp i Tullinge,

Trädgårdstorpsvägen 52.

Vi bjuder på en skön och avkopplande upplevelse i lugn och ro med hälsotips inför våren.

Ring och anmäl Dig till:

Susanna Persson, 070-560 08 38

Sanna Dados, 070-768 43 41 eller kom!

Dagen är öppen för alla!

*Handmålade glas för alla tillfällen.
Målar vad du vill, på olika glas.*

Barbro Carlsson

Åkervägen 11, 141 44 Huddinge

Tel: 08-774 36 57

E-post: hillevi.barbro@telia.com